

Bogumiła J. Rouba

Prof. zw. dr Maria Roznerska
(1934-2001)

Ochrona Zabytków 54/3 (214), 337-338

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PROF. ZW. DR MARIA ROZNIERSKA (1934–2001)

Profesor Maria Roznierska urodziła się w położonym w Borach Tucholskich Czersku 24 maja 1934 r. Lata wojny i trudne czasy powojenne były latami jej dzieciństwa i nauki szkolnej.

Studia w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu ukończyła w 1956 r. W tym samym roku rozpoczęła pracę jako asystent w Katedrze Technologii i Technik Malarskich. W 1967 r. w IHKM PAN w Warszawie obroniła pracę doktorską. W 1979 r. na ASP w Krakowie przeprowadziła przewód kwalifikacyjny II stopnia. W 1990 r. uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w roku 1995 tytuł profesora zwyczajnego.

Związana przez wszystkie lata pracy zawodowej z Wydziałem Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, od roku 1979 była kierownikiem Zakładu Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej. W latach 1987–1991 pełniła odpowiedzialną funkcję dyrektora Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa, a w okresie 1978–1980 kierowała Studium Podyplomowym Konserwacji i Restauracji Zabytków. Była członkiem senatu uczelni.

Profesor Maria Roznierska była wychowawcą wielu pokoleń konserwatorów polskich i zagranicznych, sprawowała opiekę nad pracami dyplomowymi, magisterskimi i doktorskimi. Wygłaszała specjalistyczne wykłady, także poza uczelnią toruńską, m.in. w Fachhochschule für Konservierung und Restaurierung w Kolonii. Była członkiem krajowych

i zagranicznych stowarzyszeń naukowych i konserwatorskich, członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków. Jako rzeczoznawca Ministra Kultury i Sztuki uczestniczyła w rozstrzygnięciu najtrudniejszych kwestii konserwatorskich przy wielu obiektach. Wykonała szereg specjalistycznych ekspertyz, konsultowała m.in. problemy konserwacji i restauracji średniowiecznego ołtarza z kościoła św. Jakuba w Hamburgu (prace konserwatorskie zostały nagrodzone złotym medalem Międzynarodowych Targów w Lipsku w roku 2000). Była członkiem zespołu programowego do spraw kształcenia na kierunku konserwacji dzieł sztuki w szkolnictwie artystycznym przy Ministrze Kultury i Sztuki, członkiem komitetu naukowego programu wystawy

„Serenissima. Światło Wenecji”, zorganizowanej przez Muzeum Narodowe w Warszawie w 1997 r., i wielu innych. Brała udział w pracach Europejskiego Stowarzyszenia Szkół Wyższych Kształcących Konserwatorów–Restauratorów Dzieł Sztuki (ENCORE).

Profesor Maria Roznierska pozostawiła ponad 40 publikacji wydanych w kraju i za granicą, odzwierciedlających Jej zainteresowania i prace naukowe. Do najważniejszych należą: *Techniki malarstwie małych mistrzów holenderskich* (1991); *Promienie Roentgena w badaniu dzieł sztuki. Istota, źródła, metody zastosowania* (współautorstwo, skrypt dla studentów, 1991); *Retusze w malarstwie sztalugowym. Przydatność farb Maimeri do punktowania i rekonstrukcji obrazów olejnych na płótnie* (współautorstwo, 1995); *Malarstwa ścienne. Zniszczenia i przyczyny ich powstawania* (współautorstwo, 1995); *Krucyfiks z kościoła św. Jakuba w Toruniu* (wyd. w języku niemieckim 1999); *Mikroskopia fluorescencyjna — zastosowanie w badaniu budowy i procesów konserwacji malarstwa sztalugowego* (współautorstwo, 2000). Wspólnie z jednym ze swoich doktorantów zajmowała się problematyką konserwacji egipskich malowideł grobowych. Inspirowała badania idące w wielu kierunkach, zawsze ważne dla praktyki konserwatorskiej. Liczne Jej prace czekają jeszcze na wydanie.

Sama lub ze współpracownikami zrealizowała prace przy konserwacji ponad 60 różnego typu obiektach zabytkowych. Wśród naj-

ważniejszych należy wspomnieć prace przy malowidłach ściennych w katedrze NMP w Gdańsku, w Kościele Pokoju w Świdnicy, udział w polsko-niemieckim projekcie „Wzorcowe badania historyczne i restauratorskie w Kościele Pokoju w Świdnicy”, który został nagrodzony złotym medalem na Międzynarodowych Targach Konserwatorskich w Lipsku w 1999 r. W ostatnich latach prowadziła konserwację i restaurację średniowiecznych malowideł ściennych w kaplicy św. Jakuba w Łądzie n. Wartą i konserwację XIV-wiecznego malowidła ściennego ze sceną Ukrzyżowania i Sądu Ostatecznego w katedrze św. Janów w Toruniu. Konserwacja cudownego wizerunku Matki Boskiej z Brdowa, dwustronnie malowanego skrzydła gotyckiego poliptyku św. Jodoka z Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie oraz konserwacja i restauracja mistycznego krucyfiksu z kościoła św. Jakuba w Toruniu — to prace przy najcenniejszych obiektach. Pracowała także nad uratowaniem i zachowaniem romańskich malowideł w absydzie archikolegiaty w Tumie pod Łęczycą.

Liczne odznaczenia — Medal Ministra Edukacji Narodowej (II st.), Medal KEN, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski OOP, wiele odznaczeń uczelnianych —

były dowodem uznania Jej wkładu w rozwój dziedziny nauki i sztuki konserwacji.

Niespodziewana śmierć przyszła 17 kwietnia, w piękny wiosenny poranek pierwszego dnia po Świętach spędzonych wśród kochających Ją Najbliższych. Nic wcześniej nie zapowiadało dramatu — tym bardziej był on wstrząsający. Drobne dolegliwości znosiła Pani Profesor z łagodnym uśmiechem. Z troską o sprawy środowiska konserwatorskiego, prestiżu i pozycji naszego zawodu napełniała Ją większym niepokojem niż własne zdrowie. Dla najbliższych współpracowników Jej odejście było bolesnym przeżyciem.

Pożegnaliśmy Ją 21 kwietnia. Piękna i godna, choć smutna uroczystość w kościele św. Michała Archanioła zgromadziła bliskich, przyjaciół, kolegów i absolwentów, którzy przybyli z najodleglejszych zakątków Polski. Założoną mszę świętą koncelebrowało osiemnastu księży. Ksiądz bp. Józef Szamocki i paulini z Brdowa zegnali Panią Profesor słowami dyktowanymi wdzięcznością za Jej prace na rzecz Kościoła. Zegnał Ją prof. dr hab. Jan Kopcewicz — Rektor Uniwersytetu, Prodziekan Wydziału Sztuk Pięknych — prof. dr Józef Flik, Dyrektor Instytutu Zabytkoznawstwa

i Konserwatorstwa — prof. dr hab. Józef Poklewski, prof. dr Wojciech Kurpiak — Rektor ASP w Warszawie, dr Marek Rubnikiewicz — Zastępca Generalnego Konserwatora Zabytków, prof. Paweł Karaszkiewicz — Dziekan Wydziału Konserwacji ASP w Krakowie.

Zegnaliśmy Ją my — najbliżsi współpracownicy, których Pani Profesor obdarzyła zaufaniem i wiarą, że będziemy godnie kontynuować dzieło wychowywania następnych pokoleń specjalistów w naszej dziedzinie. W imieniu młodych współpracowników przemówił dr Dariusz Markowski. Ja zaś zęgnalam Panią Profesor Marię Roznerską po 21 latach bliskiej współpracy. Od dnia, gdy objęła kierownictwo Zakładu, byłam Jej zastępcą, świadkiem przechodzenia przez czasy burzliwe, pełne napięć, świadkiem trosk i radości. To Ona pomagała mi w wędrówce przez kolejne szczeble naukowej drogi, Ona była recenzentem moich prac, życzliwym doradcą.

Dziś pozostała pamięć po Pani Profesor w Jej dziełach, publikacjach, w sercach i umysłach zespołu współpracowników, w sercach absolwentów — konserwatorów — restauratorów malarstwa i rzeźby — wykształconych w naszym Zakładzie.

*Bogumiła J. Rouba
Zakład Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej,
Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK, Toruń*